

Uzasadnienie

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992, z późn. zm.). Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.). Kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, plan zadań ochronnych na okres 10 lat ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska. Plan ten może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

W przypadku omawianego obszaru Natura 2000 **Bagna Orońskie PLH140023**, zwanego dalej obszarem Natura 2000, za ustanowienie planu zadań ochronnych odpowiedzialny jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Projekt dokumentacji został sporządzony przez wyłonionego w trybie przetargu nieograniczonego wykonawcę – Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” Michał Falkowski, w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, którego beneficjentem jest Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy.

Tryb oraz zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych, określony został w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. poz. 186, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) jeśli jest taka potrzeba, wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) jeśli jest taka potrzeba, wskazanie terminu sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, z późn. zm.) projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą. Zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w związku z art. 28 ust. 5 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych może być poddany opiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.

Omawiany obszar Natura 2000, został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (nr aktu normatywnego C(2010) 9669), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 8 lutego 2011 r., która została zastąpiona decyzją Komisji (UE) 2016/2334 z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2016) 8191) Dz. U. UE. L. 353/324 z dnia 23 grudnia 2016 r.

Projekt planu zadań ochronnych sporządzono dla całego obszaru Natura 2000, bowiem nie stwierdzono występowania przesłanek o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, to jest dla obszaru Natura 2000 ani jego części nie ustanowiono planu ochrony, na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Obszar Natura 2000 nie znajduje się w obszarach morskich. Obszar Natura 2000 nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody.

W toku prac nad planem zadań ochronnych zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz ustalono jego granice według współrzędnych załamania granicy w układzie PL – 1992. Na podstawie danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych (zwanym dalej SDF) oraz badań terenowych, zidentyfikowano przedmioty ochrony, którymi są siedliska przyrodnicze: **6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)**, **6430 Ziolorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziolorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)**, **6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)**, **7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk**, **91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*)** i **olsy źródliskowe oraz gatunek rośliny 1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii***.

Dokonana w trakcie prac terenowych ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 wykazała następujące:

- 1) Siedlisko przyrodnicze 6410 reprezentowane jest przez zespół *Selino-Molinietum*. Zbiorowisko cechuje znaczne bogactwo florystyczne. Charakterystyczną fizjonomię nadaje mu trzęślica modra *Molinia caerulea*, przytulia północna *Galium boreale*, goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, sierpik barwierski *Serratula tinctoria* oraz przedstawiciele ziółorośli związku *Filipendulion* oraz łąk wilgotnych związku *Calthion*. Duża wilgotność podłoża sprawia, że występują tu łąki trzęślicowe reprezentowane przez trzy podzespoły: *Selino-Molinietum cirsietosum oleracei*, *Selino-Molinietum cirsietosum palustre* i *Selino-Molinietum caricetosum paniceae*. Ocenę stanu zachowania obniża niewystarczający udział gatunków dominujących oraz stosunkowo gruba warstwa zalegającej materii organicznej (wojłoku). W związku z tym, stan zachowania siedliska oceniono jako zły (U2), przy czym podjęcie działań ochronnych w sposób wymierny winno przyczynić się do poprawy stanu ochrony siedliska. Do czasu przystąpienia do prac nad planem zadań ochronnych, siedlisko 6410 nie było wyszczególniane jako przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. W wyniku prac terenowych wykazano, iż w granicach obszaru występują płaty siedliska nieuwzględnione w Standardowym Formularzu Danych. Zastosowanie wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) wskazało na zasadność nadania siedlisku statutu przedmiotu ochrony. Biorąc powyższe pod uwagę, pismem znak: WPN-II.6320.62.2016.AA z dnia 24 października 2016 r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o dokonanie zamian w dokumentacji obszaru.
- 2) Siedlisko 6430 wykształciło się jako okrajek zarośli i łągów olszowo-jesionowych *Fraxino-Alnetum* (naturalny kompleks przestrzenny). Pod względem fitosocjologicznym reprezentowane jest przez ziółorośl: kianianki pospolitej i kielisznika zaroślowego *Cuscuta-Calystegietum sepium*, kielisznika zaroślowego i wierzbownicy kosmatej *Calystegio-Epilobietum hirsuti*, pokrzywy zwyczajnej i kielisznika zaroślowego *Urtico-Calystegietum sepium* oraz kielisznika zaroślowego i sadzka konopiastego *Calystegio-Eupatorietum*. Stan zachowania kształtuje się poziomie niezadowolającym (U1), przy czym nie znajduje się racjonalnych, a zarazem merytorycznie uzasadnionych metod do poprawy stanu ochrony siedliska.
- 3) Siedlisko 6510 reprezentowane przez różne postaci wilgotnościowe łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris*. Oprócz rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius*, stałym elementem są: krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, chaber łąkowy *Centaurea jacea* i przytulia pospolita *Galium mollugo*. Pod względem fitosocjologicznym występują tu dwa podzespoły:
 - *Arrhenatheretum elatioris alopecuro-polygotenosum*, cechujący się znacznym udziałem ilościowym gatunków przechodzących z wilgotnych łąk należących do związku *Calthion palustris*, zwłaszcza: ostrożenia warzywnego *Cirsium oleraceum*, firletki poszarpanej *Lychnis flos-cuculi*, rdestu wężownika *Polygonum bistorta* i groszku łąkowego *Lathyrus pratensis*. Łąki te powstały prawdopodobnie w miejscu zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych ze związku *Molinion caeruleae* lub łąk wilgotnych ze związku *Calthion palustris*;
 - *Arrhenatheretum elatioris alopecuro-phalaridetosum* cechuje zwiększony udział mozgi trzcinowatej *Phalaris arundinacea* i krwawnicy pospolitej *Lythrum salicaria*.Na ocenę stanu zachowania wpływa przede wszystkim nadmierna warstwa wojłoku oraz obecny w obszarze postępujący proces sukcesji wtórnej, którego przejawem jest wkraczanie drzew, krzewów oraz ekspansywnych gatunków zielnych. Tym samym, stan zachowania siedliska oceniono jako niezadowolający (U1).
- 4) Siedlisko 7230 wykształciło się w niewielkim zagłębieniu międzywydmowym, w otoczeniu podmokłego lasu z klasy olsów. W warstwie zielnej dominuje turzyca prosowata *Carex panicea*, ponikło skapokwiatowe *Eleocharis quinqueflora*, sit członowaty *Juncus articulatus* oraz ekspansywna trzęślica modra *Molinia caerulea* i trzcina pospolita *Phragmites australis*, znaczny udział mają też wełnianki (szerokolistna *Eriophorum latifolium* i wąskolistna *E. angustifolium*). W zagłębieniach występuje dość licznie pływacz mniejszy *Utricularia minor*

i ramienica pospolita *Chara vulgaris*. Warstwę mszystą budują głównie mchy brunatne: limprichtia pośrednia *Limprichtia cossoni*, złocieniec gwiazdkowaty *Campylium stellatum* i limprichtia długokończysta *Limprichtia revolvens*. W obrębie wszystkich płatów zanotowano występowanie storczyka lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, dość liczne występowanie kruszczyka błotnego *Epipactis palustris*. W części południowej wystąpiły takie gatunki jak: stoplamek krwisty żółtawy *Dactylorhiza incarnata* spp. *ochroleuca*, w północno-zachodniej i środkowej stoplamek krwisty *Dactylorhiza incarnata*. Na wszystkich wydzielonych płatach stwierdzono ekspansję drzew i krzewów (głównie olsza czarna *Alnus glutinosa*, kruszyna *Frangula alnus*) w tym najsilniejszą w płacie położonym na północnym-zachodzie, co w połączeniu z ekspansją trzciny oraz niewielkim udziałem gatunków charakterystycznych stanowi o degradacji płatu siedliska. Pozostałe płaty: środkowy i południowy narażone są głównie na zarastanie trzęślicą i trzciną oraz w niewielkim stopniu wysokimi turzycami, w mniejszym stopniu zarastaniem przez olchę. Ekspansja trzęślicy widoczna jest przede wszystkim w środkowym płacie siedliska. W obrębie wszystkich płatów stwierdzono okresowe przesuszanie siedliska. Biorąc powyższe pod uwagę, stan zachowania siedliska oceniono jako zły (U2).

- 5) W wyższym piętrze drzewostanu siedliska 9170 występuje na ogół dąb szypułkowy *Quercus robur*, któremu towarzyszy miejscami sztucznie wprowadzona sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*. Piętro dolne składa się z graba *Carpinus betulus* oraz klonu zwyczajnego *Acer platanoides*, klonu jawora *Acer pseudoplatanus* i lipy drobnolistnej *Tilia cordata*. Lokalnie, w miejscach wilgotnych pojawiają się wiązy: szypułkowy *Ulmus laevis* i górski *Ulmus glabra*. Warstwę krzewów tworzy przeważnie leszczyna zwyczajna *Corylus avellana*, wiciokrzew suchodrzew *Lonicera xylosteum*, kalina koralowa *Viburnum opulus* oraz podrost drzew. Runo jest bardzo zróżnicowane tak pod względem składu gatunkowego jak i struktury. Związane jest to żyznością oraz stopniem wilgotności siedlisk, wiekiem drzewostanów oraz natężeniem światła docierającego do dna lasu. Z gatunków diagnostycznych występują tu m.in.: zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, nerecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, kuklik pospolity *Geum urbanum*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, podagrycznik zwyczajny *Aegopodium podagraria*, gwiazdnica wielokwiatowa *Stellaria holostea* i gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*. W granicach obszaru stwierdzono cztery zróżnicowane siedliskowo i wilgotnościowo postacie grądów w randze podzespołów:

- grąd kokoryczowy *Tilio-Carpinetum corydaletosum* – będący pod silnym wpływem wód gruntowych. W runie występuje szereg gatunków wilgociolubnych przechodzących z łągów;
- grąd czyścicowy *Tilio-Carpinetum stachyetosum* – będący pod silnym wpływem wód spływających z krawędzi wysoczyznowych. W runie oprócz czyścica leśnego, często występuje bluszcz zwyczajny *Hedera helix*;
- grąd typowy *Tilio-Carpinetum typicum* – najszerzej rozpowszechniony, któremu odpowiada wyżej przedstawiona charakterystyka;
- grąd trzcinnikowy *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum* – w runie oprócz gatunków charakterystycznych dla mezofilnych lasów liściastych występują: trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinaceae*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella* i borówka czernica *Vaccinium myrtillus*.

Na ocenę stanu zachowania wpływa przede wszystkim ujednolicona struktura drzewostanów, występowanie gatunków niezgodnych z siedliskiem oraz niewystarczająca ilość martwego drewna. Biorąc powyższe pod uwagę stan zachowania oceniono jako niezadowolający (U1).

- 6) W drzewostanie siedliska 91E0 dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa*, której towarzyszą: czeremcha zwyczajna *Padus avium* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. Podszyt budują: porzeczka czerwona *Ribes spicatum*, kruszyna *Frangula alnus*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, dziki bez czarny *Sambucus nigra* i jeżyny *Rubus*. W różnym stopniu wykształconym runie, największy udział mają: pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, chmiel

zwyczajny *Humulus lupulus*, kuklik pospolity *Geum urbanum*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, prosownica rozpięzchła *Milium effusum*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium* i podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*. Z pozostałych gatunków na uwagę zasługują szczawik zajęczy *Oxalis acetosella* i wietlica samica *Athyrium filix-femina*. W warstwie mszystej rosną na ogół żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, krótkosz pospolity *Brachythecium rutabulum*, dzióbek rozwarty *Oxyrrhynchium hians*, płaskomerzyk falisty *Plagiomnium undulatum* oraz wątrobowiec płozik różnolistny *Lophocolea heterophylla*. W obszarze stwierdzono dwa zróżnicowane siedliskowo i wilgotnościowo postacie łągów w randze podzespołów:

- *Fraxino-Alnetum urticetosum*, któremu odpowiada wyżej przedstawiona charakterystyka;
- *Fraxino-Alnetum ranunculosum* charakteryzujący się obecnością w runie gatunków olsowych i szuwarowych ze związku *Magnocaricion* i porastają bardziej zabagnione gleby. Cechuje je obecność w runie knieci błotnej *Caltha palustris*, jaskra rozłogowego *Ranunculus repens* oraz gatunków olsowych z klasy *Alnetea glutinosae* i szuwarowych ze związku *Magnocaricion*.

Na terenie obszaru obserwowane są fluktuacje pomiędzy łągowym a olsowym charakterem zbiorowisk leśnych będące efektem zmiennych stanów wód, okresowym zwiększaniem się roli wysięków wód podskórnych lub spływów powierzchniowych wód z terenów wysoczyznowych. Na ocenę stanu zachowania wpływa ujednolicona struktura drzewostanów, występowanie gatunków niezgodnych z siedliskiem oraz niewystarczająca ilość martwego drewna. Z tego też względu stan zachowania siedliska oceniono jako niezadowalający (U1).

- 7) Lipiennik Loesela *Liparis loeselii* - 1903, gatunek rośliny z rodziny storczykowatych, w Polsce objęty ochroną od 1946 r. W obrębie obszaru Bagna Orońskie populacja gatunku monitorowana jest od 2009 r. Obecnie populacja liczy 92 osobniki, w tym 36 kwitnące, 51 juwenilnych i 5 uszkodzonych kwitnących ze zgryzionymi kwiatami. Na ocenę stanu zachowania gatunku wpływa stan jego siedliska. W granicach występowania lipiennika stwierdzono ekspansję drzew i krzewów (głównie *Alnus glutinosa*, *Frangula alnus*), w tym najsilniejszą w płacie położonym na północnym-zachodzie, co w połączeniu z ekspansją trzciny oraz niewielkim udziałem gatunków charakterystycznych stanowi o jego degradacji. Pozostałe płaty siedliska, to jest środkowy i południowy narażone są głównie na zarastanie trzęślicą i trzciną oraz w niewielkim stopniu wysokimi turzycami, w mniejszym stopniu zarastaniem przez olchę. Ekspansja trzęślicy widoczna jest przede wszystkim w środkowym płacie. Stwierdzono również okresowe przesuszanie siedliska. Biorąc powyższe pod uwagę, stan zachowania gatunku oceniono jako zły (U2).

W kwestii przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, wspomnieć również należy, iż w ramach prac nad planem zadań ochronnych rozważano zasadność objęcia ochroną jako przedmioty ochrony obszaru dwóch gatunków poczwarówek, tj. poczwarówki Gayera i zwężonej. Z dostępnych informacji (Schenkova i in. 2011 oraz Ł. Krajewski 2011-2013 – dane niepublikowane) wynika, że populacje obu gatunków, mimo że osiągają niewielkie zagęszczenia i łącznie niewielką liczebność, stanowią istotny oraz stały składnik malakofauny obszaru Natura 2000. Z uwagi jednak na niepełne dane inwentaryzacyjne, wpisanie ww. gatunków na listę przedmiotów ochrony wymaga przeprowadzenia badań uzupełniających w terenie. Niniejsze wykracza poza zakres planu zadań ochronnych, dlatego też realizacja badań oraz analiza zasadności wpisania ww. gatunków na listę przedmiotów obszaru Natura 2000 będzie miała miejsce w odrębnej procedurze.

Posługując się symbolami kodów zagrożeń (zgodnymi z „Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”, opracowaną przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, dostępną pod adresem internetowym <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3>), zdefiniowano zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zapisując je w kolejności alfabetycznej symbolu, w opisie wskazując ich zakres. Zaproponowany sposób zapisu, w przypadku zagrożeń o tożsamym charakterze i odnoszących się do więcej niż jednego przedmiotu ochrony, pozwolił na eliminację powtórzeń w tekście zarządzenia. Wśród zagrożeń wymienia się:

- 1) W stosunku do siedliska 6430 nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących, potencjalnym zagrożeniem natomiast jest możliwość pojawiania się obcych gatunków inwazyjnych.
- 2) Dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510, wśród zagrożeń istniejących wymienia się: zaniechanie /brak koszenia oraz zmianę składu gatunkowego (sukcesję wtórną). Wśród potencjalnych zagrożeń wymienia się natomiast zmianę sposobu uprawy gruntów, nawożenie oraz modyfikację funkcjonowania wód.
- 3) Zagrożeniem istniejącym dla siedliska 7230 jest zmiana składu gatunkowego, sukcesja oraz eutrofizacja i zakwaszenie (naturalne). Wśród zagrożeń potencjalnych wymienia się zaś modyfikację funkcjonowania wód.
- 4) W stosunku do siedliska 9170, z uwagi na sposób realizacji gospodarki leśnej prowadzonej w przeszłości, drzewostany są ujednoczone wiekowo i przestrzennie, występują gatunki niezgodne ze składem gatunkowym siedliska oraz brak jest odpowiedniej ilości martwego drewna. Z tego też względu, jako zagrożenie istniejące wpisano gospodarkę leśną i użytkowanie lasów. Jako potencjalne zagrożenie dla siedliska wymienia się natomiast występowanie obcych gatunków inwazyjnych i szkody wyrządzane przez roślinożerców. Pokreślenia wymaga tu fakt, iż plan zadań ochronnych opracowywany był przy współpracy z Nadleśnictwem Garwolin oraz przy pełnym zrozumieniu potrzeby ochrony wartości przyrodniczych obszaru Natura 2000.
- 5) Zagrożeniem istniejącym dla siedliska 91E0 (z podobnych względów jak w przypadku siedliska 9170) jest gospodarka leśna i użytkowanie lasów, zagrożeniem potencjalnym natomiast obce gatunki inwazyjne, modyfikowanie funkcjonowania wód, zmiana składu gatunkowego (sukcesja) oraz szkody wyrządzane przez roślinożerców.
- 6) Wśród zagrożeń istniejących dla Lipiennika Loesela – 1903 wymienia się zamianę składu gatunkowego (sukcesję). Do potencjalnych zagrożeń zalicza się zaś modyfikowanie funkcjonowania wód.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter, ustalono następujące cele zadań ochronnych:

- 1) W stosunku do siedliska 6410 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 20 ha oraz poprawa parametru struktury i funkcji siedliska z U2 (stan zły) na U1 (stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie składu gatunkowego roślin, ograniczenia występowania ekspansywnych roślin zielnych i zalegającej w nadmiarze martwej materii organicznej.
- 2) W stosunku do siedliska 6430 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 5 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 – stan niezadowolający).
- 3) W stosunku do siedliska 6510 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 60 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 - stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie ograniczenia występowania ekspansywnych roślin zielnych oraz ekspansji drzew i krzewów.
- 4) W stosunku do siedliska 7230 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 2 ha oraz poprawa parametru struktury i funkcji siedliska z U2 (stan zły) na U1 (stan niezadowolający), a także ograniczenie występowania ekspansywnych roślin zielnych, drzew i krzewów.
- 5) W stosunku do siedliska 9170 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 120 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 - stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie charakterystycznej kombinacji florystycznej oraz udziału martwego drewna, w tym zamierających i dziuplastych drzew.
- 6) W stosunku do siedliska 91E0 jest to zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 205 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 - stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie udziału martwego drewna, w tym zamierających i dziuplastych drzew.

- 7) W stosunku do Lipiennika Loesela (1903) jest to utrzymanie występowania gatunku w obszarze na powierzchni 2 ha oraz poprawa parametru struktury i funkcji siedliska gatunku w zakresie występowania ekspansywnych roślin zielnych, drzew i krzewów.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ramach planu zadań ochronnych zaplanowano następujące działania ochronne:

- 1) Dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510 zaplanowano prace związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania polegające na ekstensywnym użytkowaniu trwałych użytków zielonych (z podziałem na działania obligatoryjne i fakultatywne). Ocena poszczególnych wskaźników, takich jak udział gatunków charakterystycznych i ekspansywnych roślin zielnych, a także udział drzew lub krzewów, procent powierzchni zajęty przez siedlisko oraz obecność martwej materii organicznej (wojłok) winny ulec poprawie, a tym samym utrzymaniu lub poprawie (zależnie od ustalonych założeń) powinna ulec ocena stanu zachowania siedlisk. Tym samym osiągnięcie nakreślonych niniejszym planem celów wydaje się być realne.

Należy tu zaznaczyć, iż szczegółowy zakres działań nakierowanych na ochronę wybranych siedlisk przyrodniczych (w tym intensywność prac, terminy itp.) zostały wskazane w treści poszczególnych pakietów i ich wariantów zdefiniowanych w ramach działań programów rolnośrodowiskowych lub rolno-środowiskowo-klimatycznych objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Powyższe zostało ustanowione Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Program rolnośrodowiskowy" objętego programem Rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013 r. poz. 361, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.). Przyjmując wskazane w ww. programach rozwiązania za możliwie optymalne, mając jednocześnie na względzie treść § 118 Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. z 2016 poz. 283) - ZTP, w związku z § 137 oraz 143 ZTP, zgodnie z którym w akcie prawnym nie powtarza się przepisów ustawy upoważniającej oraz przepisów innych aktów normatywnych, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wskazywał, iż działania fakultatywne należy realizować zgodnie z pakietem nakierowanym na ochronę określonego siedliska będącego przedmiotem działań ochronnych.

- 2) W stosunku siedlisk leśnych 9170 i 91E0 zaplanowano ochronę najcenniejszych płatów siedlisk poprzez odstąpienie od zabiegów związanych z gospodarowaniem i użytkowaniem drzewostanów, stopniową (tam gdzie zostało to zaplanowane) przebudowę drzewostanów oraz realizację prac wynikających z Planu Urządzenia Lasu lub Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu poza sezonem wegetacyjnym, tj. w I i/lub IV kwartale roku. Tym samym osiągnięcie nakreślonych niniejszym planem celów wydaje się być realne.

Jednocześnie, jak już wcześniej wspomniano, zakres działań został omówiony z Nadleśnictwem Garwolin, zgodnie z czym m.in:

- W zakresie wydzielenia 88n przebudowa drzewostanu zaplanowaną rębnią IIIB nastąpi po sezonie wegetacyjnym. Grąd w stanie B o powierzchni 0,30 ha zostanie pozostawiony w formie kępy;
- W zakresie wydzielenia 88t Nadleśnictwo przedstawiło propozycję odstąpienia od zaplanowanego zabiegu trzebieży. Z uwagi na wysoki wiek drzewostanu pozytywny wpływ zabiegu byłby ograniczony;
- W zakresie wydzielenia 89b Nadleśnictwo przedstawiło propozycję odstąpienia od zaplanowanego użytkowania rębne. Z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych, aktualnie nie jest możliwe odtworzenie drzewostanu (odnowienie), o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem przyrodniczym. Usunięcie górnego piętra drzewostanu, mogłoby przyczynić się do nadmiernego podniesienia wód gruntowych;
- W zakresie wydzielenia 89c Nadleśnictwo przedstawiło propozycję realizacji

planowanego zabiegu TPP z uwzględnieniem terminów realizacji prac w PZO. Podczas prowadzenia prac leśnych stanowiska roślin chronionych zostaną zabezpieczone przed zniszczeniem.

- 3) Poprawa parametru struktury i funkcji siedliska 7230 planowana jest poprzez wykonanie działań takich jak usunięcie drzew lub krzewów oraz koszenie torfowiska, wykonywane w regularnych odstępach. Jednocześnie, działania przeprowadzone w obrębie omawianego siedliska w pełni przyczynią się do poprawy warunków siedliskowych lipiennika Loesela (1903).

Zaplanowany w ramach planu zadań ochronnych regularny monitoring realizacji działań ochronnych oraz stanu zachowania przedmiotów ochrony pozwoli na ocenę skuteczności zdefiniowanych zadań. W stosunku do siedliska 6430 stwierdzono, iż nie występują racjonalne przesłanki merytoryczne do realizacji działań ochronnych, w związku z czym odstąpiono od ich definiowania. Siedlisko stanowi naturalny kompleks przestrzenny zarośli i lasów łęgowych w obszarze stanowiąc krąg dynamiczny tych ostatnich. Utrzymanie łągów w pełni zabezpiecza trwanie ziołorośli w niepoproszonym stanie.

Miejsce realizacji działań ochronnych w obszarze Natura 2000 wskazano w załączniku numer 6 do zarządzenia, bazując na podziale ewidencyjnym działek oraz wydzieleniach leśnych wyodrębnionych w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Garwolin na lata 2013 - 2022. Planowane w ramach planu zadań ochronnych zadania ochronne, w trybie roboczym Zespołu Lokalnej Współpracy zostały udostępnione m.in. podmiotom takim jak: Nadleśnictwo Garwolin, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie, Urząd Gminy Maciejowice, Starostwo Powiatowe w Garwolinie oraz Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (pismo WPN-II.6320.62.2016.AA.2 z dnia 31 października 2016 r.).

Analiza dokumentów planistycznych wyszczególnionych w art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody (w tym między innymi: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Maciejowice), nie wykazała konieczności sformułowania wskazań do dokumentów planistycznych. Jednocześnie, nie stwierdzono występowania przesłanek do zmiany granic obszaru oraz nie stwierdzono przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych oraz zaplanowane w nim działania uznano za wystarczającą ochronę dla przedmiotów ochrony obszaru, zapewniającą jego integralność oraz spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. Obowiązek ich przeprowadzenia wynika z art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia do opracowania planu zadań ochronnych z dnia 26 marca 2012 r., które zostało zawarte w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń urzędu. Ponadto, informacja ta została umieszczona na stronie projektu www.projektnatura.utp.edu.pl. Następnie, obwieszczeniem z dnia 24 maja 2012 r., opublikowanym w prasie (Gazeta Wyborcza Nr 118.7543/2012), poinformowano o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz o możliwości składania uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych przez okres 21 dni. Ponadto, obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia planu zadań ochronnych zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, wywieszono na tablicy ogłoszeń urzędu oraz urzędów administracji samorządowej, jak również stronie internetowej projektu www.projektnatura.utp.edu.pl. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie 21 dni nie zgłoszono uwag.

W trakcie procesu sporządzania planu zadań ochronnych, w dniach 9 lipca i 3 września 2012 r. w siedzibie Nadleśnictwa Garwolin, zorganizowano spotkania dyskusyjne z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele m.in.: Uniwersytetu

Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Wykonawcy projektu dokumentacji, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwa Garwolin, Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie oraz Starostwa Powiatowego w Garwolinie, a także organizacji pozarządowych – Fundacja Snopowiązałka i Centrum Ochrony Mokradeł. Na spotkaniu poinformowano, iż osoby bądź instytucje zainteresowane uczestnictwem w pracach mogą zgłaszać chęć udziału w procesie tworzenia planu zadań ochronnych poprzez bezpośredni kontakt z koordynatorem i wykonawcą projektu oraz Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Warszawie.

Wyniki prac nad projektem zostały ujęte w stabelaryzowanym dokumencie pod nazwą „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bagna Orońskie PLH140023”, który posłużył jako materiał wyjściowy do opracowania projektu planu zadań ochronnych w formie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczeniem znak: WPN-II.6320.72.2016.AA z dnia 30 grudnia 2016 r., zawiadomił o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (projektu zarządzenia) oraz poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do dokumentu w terminie 21 dni, tj. do 20 stycznia 2017 r. Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zostało opublikowane w prasie (Nasz Dziennik Nr 304/2016 (5752)), umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń urzędu i urzędach administracji samorządowej. Informację o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysłano między innymi do: Urzędu Gminy Maciejowice, Starostwa Powiatowego w Garwolinie, Nadleśnictwa Garwolin, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Ponadto, informację o wyłożeniu projektu zarządzenia do publicznego wglądu wysłano do organizacji pozarządowych.

W myśl art. 39 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, podaje do publicznej wiadomości informację o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, do której należą założenia lub projekt dokumentu oraz wymagane przez przepisy załączniki. W przypadku omawianego obszaru Natura 2000 założenia do niniejszego dokumentu planistycznego zostały udostępnione wraz z wspomnianym wcześniej obwieszczeniem z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu zadań ochronnych, zaś projekt dokumentu wraz z wymaganymi załącznikami (zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody) został udostępniony wraz z obwieszczeniem z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie wyłożenia do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych. „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bagna Orońskie PLH140023”, dostępna jest do wglądu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, bądź też może być udostępniona na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W trakcie udziału społeczeństwa, zgłoszono następujące uwagi i wnioski do projektu planu zadań ochronnych:

Lp.	Imię i nazwisko (nazwa instytucji)	Data wpływu uwag do urzędu	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Uwagi
-----	------------------------------------	----------------------------	-------------	---------------------	-------

1	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Proszę podzielić kolumnę z opisami zagrożeń na wiersze dla każdego przedmiotu ochrony. W tej formie ta kolumna jest mało czytelna.	Uwaga nieuwzględniona.	Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Opis zagrożenia” tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Posługując się symbolami kodów zagrożeń (zgodnymi z „Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”), zdefiniowano zagrożenia dla obszaru Natura 2000, zapisując je w kolejności alfabetycznej symbolu, w opisie wskazując ich zakres. W przypadku zagrożeń o podobnym charakterze, odnoszących się do więcej niż jednego przedmiotu ochrony, zaproponowana chronologia zapisu pozwala na eliminację powtórzeń w tekście zarządzenia. Biorąc powyższe pod uwagę, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności i poprawności zapisów nie wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie.
2	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	<p>1) To w tej chwili nie prowadzona jest gospodarka leśna w tych siedliskach?</p> <p>2) To prowadzona jest gospodarka leśna czy nie?</p>	Uwaga uwzględniona.	Obie uwagi odnoszą się do opisu zagrożenia o kodzie B02, przedstawionego w kolumnie pod nazwą „Opis zagrożenia” tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Wyjaśniając powstałe wątpliwości, wskazuje się, że na terenie obszaru Natura 2000 (z wyłączeniem wydzieleń położonych w granicach rezerwatu przyrody Zegrze), była i jest prowadzona gospodarka leśna. Właśnie z uwagi na założenia i sposób prowadzenia ww. gospodarki w przeszłości, podczas prac terenowych wykonywanych na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych stwierdzono, że w drzewostanach brak jest odpowiedniej ilości martwego drewna, a co za tym idzie nie występują wszystkie fazy rozkładu drzew stojących i leżących kłód. Ponadto

					<p>stwierdzono, że drzewostany są ujednolicone wiekowo i przestrzennie, a w części wydzieleń występują gatunki niezgodne ze składem gatunkowym siedliska. Część opisu zagrożenia, odnosząca się do skutków prowadzenia zabiegów trzebieżowych w okresie wegetacyjnym, ma zastosowanie natomiast do działań z zakresu gospodarki leśnej prowadzonej niezależnie od ram czasowych. Ze względu na powstałe wątpliwości, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności zapisów wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie. W związku z czym, opis zagrożenia B02 otrzymał brzmienie: „Zagrożenie zdefiniowane jako istniejące dla siedlisk leśnych 9170 i 91E0. Na terenie obszaru Natura 2000 (z wyłączeniem wydzieleń położonych w granicach rezerwatu przyrody Zegrze), była i jest prowadzona gospodarka leśna. Z uwagi na założenia i sposób prowadzenia ww. gospodarki w przeszłości, stwierdzono brak odpowiedniej ilości martwego drewna, a tym samym występowania wszystkich faz rozkładu drzew stojących i leżących kłód. Drzewostany są ujednolicone wiekowo i przestrzennie, w części wydzieleń występują ponadto gatunki niezgodne ze składem gatunkowym siedliska. Prace trzebieżowe (w zakresie zrywki drewna), wykonywane w ramach Planu Urządzenia Lasu, prowadzone w okresie wegetacyjnym roślin, mogą powodować niszczenie runa, a tym samym niszczenie gatunków charakterystycznych dla ww. siedlisk przyrodniczych.”</p>
3	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	To jest cel niemierzalny. Proszę przeformułować zapis.	Uwaga uwzględniona.	Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Cele działań ochronnych” wiersza 1 tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Planowane do realizacji działania, polegające

					<p>na ekspansywnym użytkowaniu trwałych użytków zielonych m.in. poprzez regularne koszenie płatów siedliska 6410, mają na celu zapewnienie warunków do wzrostu udziału gatunków charakterystycznych i dominujących, ograniczenia ekspansji krzewów i podrostu drzew, a także ograniczenia występowania nadmiaru materii organicznej. Tym samym nakreślony w projekcie zarządzenia cel wydawał się być sformułowany prawidłowo. Niemniej jednak, ze względu na powstałe wątpliwości, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności zapisów wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie, w związku z czym, treść zarządzenia w części odnoszącej się do celów działań ochronnych dla siedliska 6410 została przerehabilitowana i otrzymała brzmienie: „Zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 20 ha oraz poprawa parametru struktury i funkcji siedliska z U2 (stan zły) na U1 (stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie składu gatunkowego roślin, ograniczenia występowania ekspansywnych roślin zielnych i zalegającej w nadmiarze martwej materii organicznej.” Punktem wyjścia do weryfikacji osiągnięcia celu wynikającego z zapisów planu są oceny poszczególnych wskaźników parametru struktury i funkcji siedlisk, nadane podczas prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych.</p>
4	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Uwaga jw. W tym przypadku celem może być np. wzrost wskaźnika martwe drewno do x m3/ha	Uwaga częściowo uwzględniona.	Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Cele działań ochronnych” wiersza 5 tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. W perspektywie 10 lat

					<p>obowiązywania planu zadań ochronnych, uwzględniając wiek drzewostanu, jego skład gatunkowy i zróżnicowanie przestrzenne, przy wykluczeniu stanów katastroficznych, zwiększenie zasobów martwego drewna na drodze naturalnej, tak by osiągnęły wartości np.: 3 m³/ha będzie bardzo trudne, dlatego też w celach działań ochronnych oraz samych działaniach celowo nie określono ilościowości martwego drewna uznając, że każdy wzrost martwego drewna w okresie obowiązywania planu będzie korzystnym dla różnorodności biologicznej grądów oraz będzie działaniem nakierowanym na poprawę struktury i funkcji siedliska. Tym samym nakreślony w projekcie zarządzenia cel wydawał się być sformułowany prawidłowo. Niemniej jednak, ze względu na powyższe wątpliwości, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności zapisów wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie, w związku z czym treść zarządzenia w części odnoszącej się do celów działań ochronnych dla siedliska 9170 została przeredagowana i otrzymała brzmienie: „Zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 120 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 - stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie charakterystycznej kombinacji florystycznej oraz udziału martwego drewna, w tym zamierających i dziuplastych drzew.”</p>
5	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Uwaga jak dla siedliska 9170.	Uwaga częściowo uwzględniona.	Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Cele działań ochronnych” wiersza 6 tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi

					<p>społeczeństwa.</p> <p>W perspektywie 10 lat obowiązywania planu zadań ochronnych, uwzględniając wiek drzewostanu, jego skład gatunkowy i zróżnicowanie przestrzenne, przy wykluczeniu stanów katastroficznych, zwiększenie zasobów martwego drewna na drodze naturalnej, tak by osiągnęły wartości np.: 5 m³/ha będzie bardzo trudne, dlatego też w celach działań ochronnych oraz samych działaniach celowo nie określono ilościowości martwego drewna uznając, że każdy wzrost martwego drewna w okresie obowiązywania planu będzie korzystnym dla różnorodności biologicznej grądów oraz będzie działaniem nakierowanym na poprawę struktury i funkcji siedliska. Tym samym nakreślony w projekcie zarządzenia cel wydawał się być sformułowany prawidłowo. Niemniej jednak, ze względu na powyższe wątpliwości, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności zapisów wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie, w związku z czym treść zarządzenia w części odnoszącej się do celów działań ochronnych dla siedliska 91E0 została przeredagowana i otrzymała brzmienie: "Zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni 205 ha oraz utrzymanie jego stanu zachowania w stanie co najmniej nie pogorszonym (U1 - stan niezadowolający). Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie udziału martwego drewna, w tym zamierających i dziuplastych drzew."</p>
6	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Cel niemierzalny, proszę przeformułować. Formułując cel trzeba odpowiedzieć na pytanie co ma być	Uwaga uwzględniona.	Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Cele działań ochronnych” wiersza 7 tabeli załącznika 4 do zarządzenia udostępnionego udziałowi

			osiągnięte poprzez działania ochronne?		<p>społeczeństwa. Planowane do realizacji działania ochronne, polegające m.in. na usunięciu podrostu drzew i zakrzaczeń oraz regularnym koszeniu torfowiska 7230, tj. siedliska występowania gatunku Lipiennik Loesela, mają na celu zapewnienie optymalnych warunków do wzrostu ww. gatunku. Tym samym nakreślony w projekcie zarządzenia cel wydawał się być sformułowany prawidłowo. Niemniej jednak, ze względu na powyższe wątpliwości, analiza treści uwagi oraz projektu zarządzenia pod kątem precyzyjności regulacji wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie, w związku z czym, treść zarządzenia w części odnoszącej się do celów działań ochronnych dla gatunku 1903 została przeredagowana i otrzymała brzmienie: „Utrzymanie występowania gatunku w obszarze na powierzchni 2 ha oraz poprawa parametru struktury i funkcji siedliska gatunku w zakresie występowania ekspansywnych roślin zielnych, drzew i krzewów.” Punktem wyjścia do weryfikacji osiągnięcia celu wynikającego z zapisów planu są oceny poszczególnych wskaźników parametru struktury i funkcji siedlisk, nadane podczas prac nad sporządzeniem planu zadań ochronnych.</p>
7	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Proszę dodać <i>pastwiskowe</i> , zgodnie z wytycznymi ARiMR.	Uwaga uwzględniona.	<p>Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Działania ochronne” wiersza 1 tabeli załącznika 5 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Warto podkreślić, że łąki trzęślicowe do specyficznego rodzaju łąk, charakteryzujący się występowaniem dużych wahań poziomu wód gruntowych i tym samym należący do najcenniejszych i najbogatszych gatunkowo ekosystemów w naszym kraju. Wymagają one ekstensywnego</p>

					<p>użytkowania, przy czym przede wszystkim kośnego (najlepiej jesiennego koszenia), nie zaś pastwiskowego. Siano z tych łąk nie jest zbyt wartościowe i nadaje się raczej na ściółkę, a nie na paszę. Tym samym nakreślony w projekcie zarządzenia zakres działań ochronnych wydawał się być sformułowany prawidłowo. Niemniej jednak, ze względu na sugestie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz to, że utrzymanie ekstensywnego użytkowania siedliska, niezależnie czy to kośnego, pastwiskowego czy kośno-pastwiskowego jest kluczowe dla zachowania siedliska w granicach obszaru Natura 2000, analiza treści uwagi pod kątem poprawności zapisów wykazała konieczność zmiany w omawianym zakresie. W związku z czym, działanie to otrzymało brzmienie: „Zachowanie siedliska. Działania obligatoryjne. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.”</p>
8	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Odstąpienie od działań nie jest działaniem. Należy to przeformułować.	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Działania ochronne”, wierszy 7, 8 oraz 12 tabeli załącznika 5 do zarządzenia udośćnionego udziałowi społeczeństwa. Działania polegające na poprawie struktury i funkcji siedliska w zakresie wieku drzewostanu oraz udziału martwego drewna, a także ochronie najcenniejszych płatów siedliska m.in. poprzez odstąpienie od zabiegów gospodarczych związanych z hodowlą i użytkowaniem drzewostanów (odstąpienie od trzebieży, zrębów i przebudowy drzewostanów oraz usuwania drzew zamierających, wykrotów i złomów) jest zadaniem z działu „Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania”, zdefiniowanym w granicach</p>

					<p>siedliska przyrodniczego. Należy tu podkreślić, iż zadania te są kluczowe dla ochrony i poprawy stanu zachowania przedmiotów ochrony, jakim są leśne siedliska przyrodnicze: 9170 i 91E0, a także związane są z eliminacją istniejących i potencjalnych zagrożeń. Wyłączenie części wydzieleń z użytkowania gospodarczego spowoduje powolne starzenie się drzewostanów, wraz z dalszym ich różnicowaniem pionowym i przestrzennym. Biorąc powyższe pod uwagę, analiza treści uwag oraz projektu zarządzenia pod kątem poprawności regulacji nie wykazała konieczności zmian w omawianym zakresie.</p>
9	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Powinno być raczej: <i>poza sezonem wegetacyjnym.</i>	Uwaga uwzględniona.	<p>Uwaga odnosi się do kolumny pod nazwą „Działania ochronne”, wierszy 9, 10, 13, 14, oraz 27 tabeli załącznika 5 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Analiza treści uwag pod kątem poprawności zapisów wykazała konieczność zmiany w omawianym zakresie, w związku z czym, w ww. wierszach sformułowanie „po sezonie wegetacyjnym” zastąpiono „poza sezonem wegetacyjnym”.</p>
10	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	Według obecnie obowiązującego sdf obszaru poczwarówka zwężona nie jest przedmiotem ochrony - proszę usunąć.	Uwaga uwzględniona.	<p>Uwaga odnosi się do wierszy 31 i 32 tabeli załącznika 5 do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. Wskazać tu należy, że w ramach prac nad planem zadań ochronnych rozważano zasadność objęcia ochroną jako przedmioty ochrony obszaru dwóch gatunków poczwarówek, tj. poczwarówki Gayera i zwężonej. Z dostępnych informacji (Schenkova i in. 2011 oraz Ł. Krajewski 2011-2013 – dane niepublikowane) wynika, że populacje obu gatunków, mimo że osiągają niewielkie zagęszczenia i łącznie niewielką liczebność, stanowią istotny i zarazem stały składnik malakofauny obszaru Natura 2000. Z uwagi jednak na</p>

					<p>niepełne dane inwentaryzacyjne, wpisanie ww. gatunków na listę przedmiotów ochrony wymaga przeprowadzenia badań uzupełniających w terenie. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, plan zadań ochronnych odnosi się wyłącznie do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Biorąc powyższe pod uwagę, pozostawienie w treści zarządzenia informacji o konieczności wykonania działań z zakresu uzupełnienia wiedzy w stosunku do poczwarówki Gayera i zwięzłej jest nieuzasadnione. W związku z czym, z treści zarządzenia usunięto informacje o ww. gatunkach, pozostawiając jedynie stosowną wzmiankę na ten temat w uzasadnieniu do zarządzenia.</p>
11	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	16 stycznia 2017 r.	A dlaczego nie można jej znaleźć na stronie internetowej RDOŚ w Warszawie?	Uwaga nieuwzględniona.	<p>Uwaga odnosi się do treści uzasadnienia do zarządzenia udostępnionego udziałowi społeczeństwa. W myśl art. 39 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, podaje do publicznej wiadomości informację o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, do której należą założenia lub projekt dokumentu oraz wymagane przez przepisy załączniki. W przypadku omawianego obszaru Natura 2000 założenia do niniejszego dokumentu planistycznego zostały udostępnione wraz z obwieszczeniem z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia</p>

					<p>planu zadań ochronnych, zaś projekt dokumentu wraz z wymaganymi załącznikami (zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody) został udostępniony wraz z obwieszczeniem z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie wyłożenia do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych. Dokument pod nazwą „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bagna Orońskie PLH140023”, przedstawiający stabelaryzowaną formę wyników prac nad projektem, posłużył jako materiał wyjściowy do opracowania projektu planu zadań ochronnych i nie stanowi części zarządzenia. Nie ma zatem obowiązku udostępniania go w procesie udziału społeczeństwa. Z tego też w względu w uzasadnieniu do zarządzenia przedstawiono informację, iż ww. materiał znajduje się w zasobach tutejszego organu i może zostać udostępniony do wglądu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, bądź też na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Biorąc powyższe pod uwagę, analiza treści uwagi oraz uzasadnienia do projektu zarządzenia pod kątem poprawności działań i przeprowadzenia procesu ustanawiania niniejszego planu nie wykazała konieczność zmian w omawianym zakresie.</p>
--	--	--	--	--	--

Uwzględnienie niektórych ze zgłoszonych uwag w ramach procedury udziału społeczeństwa, wiązało się z dokonaniem zmian w treści projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, w zakresie precyzyjności i poprawności zapisu. Zmiany dotyczyły uzupełnienia lub przerehabrowania tekstu w załączniku numer 3, 4 i 5 do zarządzenia.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: LEX-III.0521.1.14.2016 z dnia 24 marca 2017 r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właścicieli terenu i zarządców gruntu, na którym znajduje się obszar Natura 2000;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 4) jednostki organizacyjne, których zasięg działania obejmuje teren obszaru Natura 2000.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, z późn. zm.) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu;
- 3) na podstawie art. 131 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz art. 28 ust. 5 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, może być poddany opiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 1 007 200 zł (słownie: jeden milion siedem tysięcy dwieście złotych) w przeciągu 10 lat obowiązywania planu zadań ochronnych. Część z zadań będzie realizowana w ramach prac zaplanowanych w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Garwolin, część w ramach działań rolnośrodowiskowych lub rolno-środowiskowo-klimatycznych objętych obowiązującym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich. Skutki finansowe przedmiotowej regulacji wynikać będą z realizacji zaprojektowanych w planie zadań ochronnych działań ochronnych i monitoringu, których koszty mogą być finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.);
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz programów unijnych, w tym PROW.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Uprawy rolne, chów o hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową”, „Leśnictwo i pozyskiwanie drewna” i „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta zarządzeniem jest objęta prawem Unii Europejskiej i jest zgodna z tym prawem.